

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 757-758/2562

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดโจทก์ นาย น. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 138, ป.อ. มาตรา 215, ป.อ. มาตรา 216, ป.อ. มาตรา 33, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 78, ป.วิ.อ. มาตรา 163, ป.วิ.อ. มาตรา 216, ป.วิ.อ. มาตรา 192, ป.อ. มาตรา 86, ป.อ. มาตรา 68

ย่อ / หลักกฎหมาย

การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตาม ป.อ. มาตรา 215 วรรคแรก วรรคสาม และมาตรา 216 เป็นความผิดเกี่ยวกับการมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดการวุ่นวายในบ้านเมือง โดยผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ และเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกการมั่วสุมดังกล่าวแล้วไม่เลิก ความผิดทั้งสองมาตรานี้เป็นความผิดที่มีการกระทำความเชื่อมโยงกันในคราวเดียว จึงเป็นการกระทำความผิดต้องลงโทษตาม มาตรา 215 วรรคสาม อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา 90 ส่วนการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้อย่างผิดกฎหมายเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 เป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นภายหลัง ทั้งมีองค์ประกอบความผิดที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับความผิดตามมาตรา 215 และมาตรา 216 จึงเป็นความผิดแยกต่างหากอีกกระทงหนึ่ง

คำพิพากษา

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน โดยให้เรียกโจทก์ทั้งสองสำนวนว่า โจทก์ เรียกจำเลยทั้งสามในสำนวนแรกว่า จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 และเรียกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ในสำนวนหลังว่า จำเลยที่ 4 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 ตามลำดับ โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องจำเลยทั้งสองสำนวนขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83, 91, 138 วรรคสอง, 140 วรรคแรก, 215, 216, 297, 298 ลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83, 91, 138 วรรคสอง, 215, 216 รัชของกลางตามบัญชีของกลาง และนับโทษจำเลยที่ 4 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น นับโทษจำเลยที่ 5 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) และคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.177/2551 ของศาลชั้นต้น นับโทษจำเลยที่ 6 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น และนับโทษจำเลยที่ 7 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งเจ็ดให้การปฏิเสธ แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้ลงโทษต่อ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง, 140 วรรคแรก, 297 (8), 298

จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 84, 215 วรรคแรก วรรคสาม, 216 การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยใช้อาวุธ โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป กับฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 4 ปี ฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองโดยเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 3 ปี ฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้ผู้ที่มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิก จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 2 ปี และฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 1 ปี 6 เดือน ทางพิจารณาของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา นับเป็นเหตุบรรเทาโทษ เห็นควรลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 หนึ่งในสาม คงจำคุกจำเลยที่ 1 ฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส จำคุก 2 ปี 8 เดือน คงจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองโดยเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ จำคุกคนละ 2 ปี ฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้ผู้ที่มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิก จำคุกคนละ 1 ปี 4 เดือน และฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกคนละ 1 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 4 ปี 4 เดือน สำหรับคำขอให้รับโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ต่อจากคดีอื่นนั้น ปรากฏว่าคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 ที่ต่อมาศาลมีคำพิพากษาเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.2763/2558 โดยพิพากษาจำคุก แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี และคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.177/2551 ต่อมาศาลมีคำพิพากษาเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.2352/2557 โดยพิพากษาจำคุก แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปีเช่นกัน ส่วนคดีอื่นยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา จึงไม่อาจนับโทษต่อได้ รับทรัพย์สินของกลางรายการที่ 1 ถึง 26 ที่ 31 ถึง 41 ตามบัญชีทรัพย์สินของกลางท้ายฟ้อง ส่วนทรัพย์สินของกลางรายการที่ 27 ถึง 30 ให้คืนแก่เจ้าของ ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 คำขอและข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกคนละ 1 ปี และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรก วรรคสาม และมาตรา 216 ประกอบมาตรา 83 เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามมาตรา 215 วรรคสาม ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกคนละ 3 ปี รวมจำคุกคนละ 4 ปี ลดโทษให้หนึ่งในสามแล้ว คงจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 2 ปี 8 เดือน นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกา

วินิจฉัยว่า คดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ทุกข้อหา จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 ไม่มีความผิดฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 และไม่มีความผิดฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีอำนาจเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 216 โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 และมาตรา 216 จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ระหว่างฎีกา จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ 19 กันยายน 2562 ขอให้การรับสารภาพในชั้นฎีกาและขอให้ลงโทษสถานเบา นั้น เห็นว่า การที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เพื่อยื่นคำร้องขอให้การรับสารภาพในชั้นฎีกาถือเป็นการขอแก้ไขคำให้การจากที่ให้การปฏิเสธเป็นรับสารภาพจึงไม่อาจกระทำได้เพราะการขอแก้ไขคำให้การจะต้องกระทำก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163 วรรคสอง และไม่อาจถือว่าการที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ยื่นคำร้องนี้เป็นการยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฎีกาด้วยการสละประเด็นเพราะพยานกำหนดระยะเวลาฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216 แล้ว จึงเห็นควรวินิจฉัยตามประเด็นที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาไว้ต่อไป ปัญหาว่าวันเกิดเหตุจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เข้าร่วมชุมนุมอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายตามคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองหรือไม่ เห็นว่า การเข้าร่วมชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมในช่วงก่อนวันเกิดเหตุด้วยการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นคัดค้านการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินหรือเรียกร้องให้คืนอำนาจอธิปไตยแก่ประชาชนหรือเรียกร้องให้บริหารจัดการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยโดยเร็ว โดยไม่มีการใช้กำลังประทุษร้ายและไม่มีความรุนแรงใดๆ เกิดขึ้น ย่อมถือเป็นการชุมนุมโดยสงบในทางที่ดีและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่การชุมนุมในวันเกิดเหตุตามคำเบิกความของพยานโจทก์และตามเอกสารถอดเทปคำปราศรัยที่วินิจฉัยเป็นลำดับมา เป็นลักษณะของการชุมนุมในทางตรงกันข้าม การกระทำของจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 จึงเป็นการชุมนุมมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปโดยใช้กำลังประทุษร้ายและฝ่าฝืนต่อกฎหมายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรก สำหรับจำเลยที่ 6 นั้น แม้ว่าจะขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 6 จะไม่ได้อยู่ในพื้นที่บริเวณสะพานมัฆวานรังสรรค์ก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงข้อที่จำเลยที่ 6 กับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 มีเจตจำนงร่วมกันที่จะไปชุมนุมปราศรัยที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรม ตามคำเบิกความของจำเลยที่ 6 แล้ว เห็นได้ว่าจำเลยที่ 6 กับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 มีพฤติการณ์ร่วมคบคิดวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำด้วยการให้จำเลยที่ 6 นำผู้ชุมนุมบางส่วนไปที่ริมคลองผดุงกรุงเกษมใกล้แยกสี่เสาเทเวศร์เพื่อตัดกรอให้จำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 นำผู้ชุมนุมขบวนใหญ่ตามไปสมทบ รูปคดีจึงต้องถือว่าจำเลยที่ 6 อยู่ในฐานะเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 ในลักษณะที่จำเลยทั้งหลายดังกล่าวต่างยอมรับเอาการกระทำใดๆ ของจำเลยอื่นในวันเกิดเหตุว่าเป็นเสมือนการกระทำของตนเองทุกขั้นตอน ฉะนั้น ในเบื้องต้น จำเลยที่ 6 จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรกเช่นเดียวกับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 และเนื่องจากจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีบทบาทสำคัญในการร่วมคบคิดและนำพาผู้ชุมนุมจำนวนมากเดินขบวนออกจากท้องสนามหลวงไปยังบ้านพักพลเอกเปรม โดยเป็นผู้กำหนดเส้นทางการเคลื่อนขบวน ทั้งร่วมกันปราศรัยปลุกกระดมผู้ชุมนุมให้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจด้วยการใช้กำลังฝ่าจุดสกัดผลักดันแถวของเจ้าพนักงานตำรวจกับรื้อถอนอุปกรณ์เครื่องกีดขวางต่างๆ ของ

เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งผู้ชุมนุมก็ได้เคลื่อนขบวนและดำเนินการใช้กำลังประทุษร้ายไปตามแผนการ และคำปราศรัยของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 อย่างพร้อมเพรียงกันทุกประการ การทำหน้าที่เป็นแกนนำผู้ชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ในลักษณะเช่นนี้จึงมิใช่เป็นการกระทำไปด้วยจิตอาสาที่มีฐานะหรือมีอุดมการณ์ทางการเมืองเช่นเดียวกับผู้ชุมนุมโดยทั่วไปดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา แต่เป็นการทำหน้าที่บงการในรูปแบบของการเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการให้ผู้ชุมนุมละเมิดต่อกฎหมายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคสาม ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมไปปักหลักชุมนุมปราศรัยที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมแล้ว จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้กระทำความผิดต่อกฎหมายเพิ่มเติมอีกหรือไม่ประการใด เห็นว่ารูปแบบการชุมนุมของผู้ชุมนุมในช่วงระยะเวลากระชั้นชิดก่อนที่เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้วิธีการเข้าจับกุมแกนนำและสลายการชุมนุม มิใช่เป็นลักษณะของการชุมนุมโดยสงบ แต่เป็นการชุมนุมมั่วสุมโดยผิดกฎหมาย และในระหว่างนี้แกนนำได้ปราศรัยปลุกเร้ากระตุ้นผู้ชุมนุมเป็นระยะๆ ไม่ให้เลิกการชุมนุมและอยู่ต่อสู่ต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ดังจะเห็นได้จากจำเลยที่ 5 ปราศรัยหลายตอน ว่า "แล้วเรียนพี่น้องอีกครั้งนะครับว่า ขณะนี้มีนายทหารกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งประชุมกันอยู่ แนวคิดส่วนใหญ่ในที่ประชุมกำลังจะดำเนินการใช้กำลังกับผู้ชุมนุม พี่น้องที่เคารพ ที่เขากำลังคิดกันนั้น ก็คือจะหาจังหวะโอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการจะเข้าสลายการชุมนุมและจับกุมแกนนำที่อยู่บนรถปราศรัยคันนี้" "แล้วขณะนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งพูดคุยกันกับเราอยู่เมื่อสักครู่ ก็ได้ถูกเรียกเข้าไปเข้าแถวตบเท้าแล้วก็รับโล่พร้อมกับไม้กระบองเป็นอาวุธประจำกายเรียบร้อยแล้ว จึงขอถามมติหัวใจพี่น้องว่าเมื่อเขาเตรียมการ เมื่อเขาแสดงอาการเช่นนี้ เราจะเลิกชุมนุมตอนนี้ได้มั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบไม่ได้ จำเลยที่ 5 พูดต่อว่า เลิกดีมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบ ไม่ได้ จำเลยที่ 5 พูดอีกว่า อยู่ต่อมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบว่า อยู่ จำเลยที่ 5 ถามย้ำว่า ถอยมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบ ไม่ถอย" ซึ่งการปราศรัยของจำเลยที่ 5 ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแกนนำมีเจตนาให้ผู้ชุมนุมปักหลักเผชิญหน้ากับเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งๆ ที่ย่อมคาดหมายได้ว่าผู้ชุมนุมกับเจ้าพนักงานตำรวจอยู่ในภาวะสุมเสี่ยงที่จะเกิดการปะทะกันได้โดยง่าย ฉะนั้น การที่เจ้าพนักงานตำรวจตัดสินใจในช่วงเวลานั้นเพื่อจะเข้าจับกุมเฉพาะแกนนำที่กระทำความผิดซึ่งหน้า จึงนับว่าเหมาะสมแก่สถานการณ์และถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อเหตุทำร้ายผู้ชุมนุมก่อน ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา นอกจากนี้ จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้นำขบวนผู้ชุมนุมไปเปิดการชุมนุมปราศรัยโงมตีพลเอกเปรมหลายชั่วโมงที่หน้าบ้านพักพลเอกเปรมอันเป็นผลสำเร็จในระดับหนึ่งแล้วจึงควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ชุมนุมเป็นหลัก และมีหนทางหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความวุ่นวายในพื้นที่เกิดเหตุได้ด้วยการประกาศยุติการชุมนุมที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้วเคลื่อนขบวนกลับไปยังท้องสนามหลวง แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มิได้กระทำ ครั้นเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจะเข้าไปจับกุมแกนนำโดยตั้งแถวถือเพียงโล่ดันเข้าไปก็ถูกผู้ชุมนุมฉีกกำลังกันต่อสู้ขัดขวาง โดยใช้ไม้ดันโล่และตีโล่ของเจ้าพนักงานตำรวจกับใช้ก้อนอิฐตัวหนอน ไม้ กระถางต้นไม้ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกและวัตถุสิ่งของอื่นๆ ขว้างทำลายทรัพย์สินของทางราชการและขว้างเข้าใส่เจ้าพนักงานตำรวจ ได้รับบาดเจ็บจนต้องล่าถอยออกมาถึง 3 ครั้ง ทำให้เจ้าพนักงานตำรวจจำเป็นต้องใช้ขั้นตอนสุดท้ายสลายการชุมนุมโดยใช้กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุมโดยในระหว่างที่ผู้ชุมนุมเข้าขัดขวางการจับกุมแกนนำของเจ้าพนักงานตำรวจ จำเลยที่ 5 ซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการผู้ชุมนุมและเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 4 ที่ 6 และที่ 7 ได้ปราศรัยอีกตอนหนึ่ง ว่า "พี่น้องไม่ต้องกลัว อย่าไปกังวล อย่าไปยี้หระอะไร ถ้ามั่นเข้ามาอีกก็ทุบมันอีก ถ้ามั่นเข้ามาอีกก็สู้กันเลย"

อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีเจตนาปลุกกระดมและยุยงผู้ชุมนุมให้กระทำการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งเป็นการกระทำความผิดในฐานะเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดมิใช่ตัวการ ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาจึงแตกต่างกับคำฟ้องในสาระสำคัญ ย่อมลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ในความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสอง ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาแต่อย่างไรก็ตาม การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการให้การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ชุมนุมก่อนหรือขณะกระทำความผิด จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ชุมนุมกระทำความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ซึ่งศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ได้ ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาต่อไปว่า คำปราศรัยของจำเลยที่ 5 ในตอนที่ว่าถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาอีกก็ให้ทุบ มิใช่เป็นคำปราศรัยยุยงให้ผู้ชุมนุมต่อสู้เจ้าพนักงานตำรวจ แต่เป็นการบอกผู้ชุมนุมให้ป้องกันตัวเองและปกป้องข้อเรียกร้องตามสิทธิอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อีกทั้งผู้ชุมนุมได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและเหมาะสมแก่กรณี ผู้ชุมนุมจึงไม่มีความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานและเป็นผลให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนนั้น เห็นว่า หลังจากจำเลยที่ 5 ได้ปราศรัยดังกล่าวแล้วในระยะเวลาต่อเนื่องกันนั้นเอง จำเลยที่ 7 ก็ปราศรัยส้าทักผู้ชุมนุมเพิ่มเติมว่า "ดันเข้าไปๆ สู้เข้าไปๆ ดันเข้าไป ดันเข้าไป" จากนั้นก็เกิดเหตุชุมนุมปะทะกันระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจกับผู้ชุมนุม อันเป็นข้อชี้ชัดว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ปราศรัยปลุกปั่นผู้ชุมนุมให้ใช้กำลังต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้าจับกุมแกนนำได้ ซึ่งหลังจากมีการสลายการชุมนุมแล้ว ข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และแกนนำทุกคนไม่ได้ถูกจับกุมและไม่ได้รับบาดเจ็บในประการใดๆ และเนื่องจากการชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมเป็นการชุมนุมที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายมาตั้งแต่แรก เจ้าพนักงานตำรวจจึงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะระงับยับยั้งการชุมนุม โดยจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมไม่อาจยกเอาสิทธิป้องกันตนเองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 มาใช้อ้างเพื่อให้หลุดพ้นจากความผิดได้ ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาอีกว่า เจ้าพนักงานตำรวจสลายการชุมนุมโดยไม่แจ้งให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมทราบก่อนและใช้วิธีสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรงเกินขอบเขตของกฎหมาย โดยมีการใช้ไล่ กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุม ผู้ชุมนุมจึงมีสิทธิที่จะป้องกันการทำร้ายของเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งการป้องกันตัวของผู้ชุมนุมก็ไม่มีการใช้อาวุธ แต่เอาวัตถุสิ่งของที่หาได้จากที่เกิดเหตุขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจ โดยหากเจ้าพนักงานตำรวจไม่สลายการชุมนุมก็จะไม่เกิดเหตุปะทะกันและไม่เกิดความวุ่นวายตามคำยืนยันของผู้สื่อข่าวพยานโจทก์ซึ่งสอดคล้องกับข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงไม่มีความผิดตามกฎหมายนั้น เห็นว่า ในระหว่างที่ฝ่ายผู้ชุมนุมจำนวนมากร่วมกันใช้ก้อนอิฐตัวหนอนและวัตถุสิ่งของอื่นๆ ระดมขว้างปาเข้าใส่ฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจที่พยายามเข้าจับกุมแกนนำผู้ชุมนุมจนฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจต้องล่าถอยออกมาถึง 3 ครั้งนั้น ย่อมมีความโกลาหลเกิดขึ้นในหมู่คนทั้งสองฝ่ายและทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองมีแนวโน้มที่จะเพิ่มระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากปล่อยเวลาให้เนิ่นนานเข้าไปจะยากแก่การแก้ไขควบคุมให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้โดยเร็ว ดังนี้ การที่เจ้าพนักงานตำรวจตัดสินใจเข้าสลายการชุมนุมด้วยการใช้กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุม จึงนับ

เป็นเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งที่ต้องกระทำโดยรีบด่วนโดยไม่มีเวลาจำเป็นต้องแจ้งหรือประกาศให้
แกนนำและผู้ชุมนุมทราบล่วงหน้า และแม้เจ้าพนักงานตำรวจจะไม่ได้แจ้งสลายการชุมนุมไว้
ล่วงหน้า แต่จำเลยที่ 5 ได้ปราศรัยบอกผู้ชุมนุมไว้ในตอนต้นแล้วว่า เจ้าพนักงานตำรวจกำลังหา
จังหวะโอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการจะเข้าสลายการชุมนุมและจับกุมแกนนำที่อยู่บนรถ
ปราศรัย จึงเห็นได้ว่าจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีเวลาและมีทางเลือกที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ชุมนุมถูกสลายการ
ชุมนุมได้ แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ก็เลือกที่จะให้ผู้ชุมนุมซึ่งอยู่รายล้อมรอบตัวแกนนำเข้าเสี่ยงภัยรับ
การสลายการชุมนุมของเจ้าพนักงานตำรวจ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงวิธีการเข้าสลายการชุมนุม
ด้วยการใช้กระบอกแก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยโดยไม่มีการใช้กระสุนยาง กระสุนจริง หรือ
วัตถุระเบิดและไม่ทำให้ผู้ชุมนุมถึงแก่ความตายแล้ว ก็นับว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่ได้เข้าสลายการ
ชุมนุมด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุ ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 กล่าวอ้าง ประกอบกับพยานโจทก์
ผู้สื่อข่าวประจำสถานีโทรทัศน์เดอะเนชั่นและช่างภาพประจำสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
ซึ่งเป็นพยานคนกลางที่น่าเชื่อถือได้เบิกความและให้การมีสาระสำคัญว่า เหตุแห่งการใช้
ความรุนแรงเริ่มขึ้นจากฝ่ายผู้ชุมนุมมีความรู้สึกโกรธแค้นเจ้าพนักงานตำรวจตามคำปราศรัย
ปลุกระดมของแกนนำและเจ้าพนักงานตำรวจเพียงแต่ถือโล่ป้องกันตัวกับยืนรับการขว้างปาวัตถุ
สิ่งของจากผู้ชุมนุมอย่างเดียวโดยไม่ได้ตอบโต้ จากนั้นเหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายจนต้องมีการ
สลายการชุมนุม ซึ่งจะเห็นได้ว่า มูลเหตุของการเข้าสลายการชุมนุมจนมีเหตุปะทะกันเกิดจาก
การตัดสินใจผิดพลาดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ที่ตื้อดึงนำขบวนผู้ชุมนุมไปมั่วสุมใช้กำลังประทุษร้ายที่
บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมและตึกตันที่จะชุมนุมยึดเอื้อเรื่อยไปจนกว่าจะได้รับชัยชนะตาม
ความต้องการของจำเลยที่ 4 และที่ 7 แม้การต่อสู้ขัดขวางของผู้ชุมนุมจะไม่มี การนำอาวุธโดย
สภาพมาใช้ แต่เมื่อผู้ชุมนุมไม่อาจอ้างสิทธิป้องกันตนเองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68
ได้ จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจของผู้ชุมนุมจึง
มีความผิดฐานนี้นอกจากความผิดตามมาตรา 215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216
ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาในประการต่อไปว่า การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 215, 216 และ 138 วรรคสอง เป็นการกระทำความผิดโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ
คัดค้านต่อต้านการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ศาลจึงลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้เพียงกระทง
เดียวนั้น เห็นว่า การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216 เป็นความผิดเกี่ยวกับการมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป
ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยผู้
กระทำความผิดเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น และเมื่อ
เจ้าพนักงานสั่งให้เลิกการมั่วสุมดังกล่าว แล้วไม่เลิก ซึ่งจะเห็นได้ว่าความผิดทั้งสองมาตรา
เป็นความผิดที่มีการกระทำต่อเนื่องเชื่อมโยงกันในคราวเดียว จึงเป็นการกระทำความผิดเป็น
ความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา 215 วรรคสาม ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มี
โทษหนักที่สุดเพียงกระทงเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ส่วนการกระทำความผิด
ฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดย
ใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 นั้น เป็นการกระทำความผิดต่อ
เจ้าพนักงานที่เกิดขึ้นในภายหลัง ทั้งมีองค์ประกอบความผิดที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับ
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา 215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216
แต่อย่างใด ความผิดตามมาตรา 138 วรรคสองประกอบมาตรา 86 จึงเป็นความผิดแยกต่างหากอีก

กระทงหนึ่ง ต่อไปที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาในประการสุดท้ายขอให้ลงโทษสถานเบาและรอการลงโทษนั้น เห็นว่า การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นลักษณะของการเตรียมการวางแผนไว้ล่วงหน้าในการนำมวลชนจำนวนมากไปมั่วสุมใช้กำลังประทุษร้าย ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ ฝ่าฝืนคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจและต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจในการปฏิบัติการตามหน้าที่จนเกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและเจ้าพนักงานตำรวจเป็นเหตุให้ทั้งสองฝ่ายได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก อันเป็นการสร้างความวุ่นวายปั่นป่วนและทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงเป็นเรื่องร้ายแรง ไม่มีเหตุสมควรรอการลงโทษ ประกอบกับศาลอุทธรณ์ลดโทษทุกกระทงให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 โดยลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละคนมีกำหนดคนละ 2 ปี 8 เดือน ซึ่งนับว่าเป็นการลงโทษในสถานเบาและเหมาะสมแก่รูปคดีแล้ว ไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยความผิดของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 แล้วมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งหลายมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ทุกข้อฟังไม่ขึ้นพิพากษายืน

องค์คณะ

ภานุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ · ภาวนา สุคันธวิช · วินัย เรืองศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/757-758/2562>